

Dijalog EU-a s mladima

7. ciklus konzultacija s mladima u okviru Dijaloga EU-a s mladima:

Sažetak rezultata

Sufinancirano sredstvima
programa Europske unije
Erasmus+

Ministarstvo za demografiju,
obitelj, mlade i socijalnu politiku

KVALITETNI POSLOVI ZA SVE

Podaci prikupljeni online upitnikom pokazuju kako mladi imaju različita iskustva i iskazuju određenu sumnju kada ih se pita u kojoj je mjeri ostvaren 7. cilj za mlade: „Kvalitetni poslovi za sve“. Rezultati 7. ciklusa Dijaloga ukazuju na različita iskustva mladih diljem Europe, vezana uz zapošljavanje. Nije postignut konsenzus mladih u kojem opsegu su postignuti elementi Ciljeva za mlade koji se odnose na sustav priznavanja neformalnog obrazovanja, socijalnu i zdravstvenu zaštitu mladih te pristup kvalitetnim informacijama oko zapošljavanja. Uz to, mladi još više sumnjaju u postojanje pravičnih uvjeta rada na radnom mjestu i jednakih mogućnosti u pristupu poslovima s odgovarajućim radnim uvjetima te razvoju vještina na radnom mjestu. Neslaganje se u tim slučajevima kreće između 56% i 68%, što je prilično jak pokazatelj da mladi, prema vlastitom iskustvu, ne misle da postoji pravični tretman na tržištu rada, niti da svi imaju jednake mogućnosti za razvijanje vještina potrebnih za rad i pristup poslovima s odgovarajućim radnim uvjetima. Kroz online upitnik, mlade osobe s manje mogućnosti (trans, rodno ne-binarni mladi) navode znatno negativnije iskustvo kroz većinu ponuđenih izjava u upitniku. Izvješća nacionalnih radnih skupina (NRS) ukazuju na činjenicu da su mladi koji su sudjelovali u Dijalogu doživjeli neki oblik diskriminacije ili nejednakog postupanja na radnom mjestu. To uključuje dobnu diskriminaciju, kao i široku rasprostranjenost diskriminacije na temelju posebno zaštićenih karakteristika. Velik broj NRS-a proveo je konzultacijske aktivnosti s naročito marginaliziranim skupinama kao što su mladi Romi i mladi manjinskog etničkog porijekla te su utvrdili kako je to uobičajeno iskustvo navedenih skupina. Obzirom na socijalnu zaštitu i budućnost rada, generalni je stav mladih da su samoostvarenje i vlastita dobrobit bitniji od profita i prihoda. Isto je povezano sa sve većom zabrinutošću oko pitanja mentalnog zdravlja i dobrobiti mladih kao i problemom nesigurnog zapošljavanja. Sugestije mladih ukazuju da su fleksibilnost, samoupravljanje i kontrola rada važan dio upravljanja tim problemom.

„Stres je uvijek prisutan, ali svejedno bi trebalo biti zabavno. Definitivno se ne želim razboljeti zbog svog posla.“ - mlada osoba iz Belgije.

Izvješća radnih skupina podudaraju se u stavu da je promjenjivo tržište rada danas činjenica zbog koje je neizbježno suočavanje mladih s nesigurnim oblicima zapošljavanja. Kako bi se pravovremeno odgovorilo na izazove nesigurnih oblika rada mladi su predlagali:

- **Zabranu neplaćenih stažiranja i prakse.**
- **Podršku sudjelovanju mladih u kreiranju politika zapošljavanja.**
- **Povećanje educiranosti i informiranosti mladih o radničkim pravima, posebno u području diskriminacije.**

S obzirom na ulogu obrazovanja u odnosu na budućnost rada, mladi su istaknuli kako postoji velika potreba za modernizacijom formalnog obrazovanja kojeg doživljavaju kao zastarjelog i fokusiranog na razvoj neodgovarajućih vještina za budući posao. Mladi ističu kako se škole i druge institucije formalnog obrazovanja trebaju usredotočiti na:

- **Razvoj praktičnih, profesionalnih i mekih vještina relevantnih za tržište rada.**
- **Pristup kombiniranim mogućnostima rada i učenja.**
- **Pružanje usluge profesionalne orijentacije i usmjeravanja.**
- **Pružanje podrške mladim poduzetnicima.**

Transverzalne vještine su također prepoznate kao izrazito važne, na primjer strani jezici, komunikacijske vještine, financijska pismenost i digitalne kompetencije. Nadalje, reforma obrazovanja ne uključuje samo promjenu tema već i promjenu metoda i prirode obrazovnih institucija prema većoj fleksibilnosti. To se odnosi na:

- **Spajanje rada i učenja** – poput povezivanja učenika s tvrtkama i omogućavanje učenja na radnom mjestu.
- **Unaprjeđenje profesionalne orijentacije i usmjeravanja** – osiguravanje pružanja informacija o raspoloživim radnim mjestima te podrške i usmjeravanja kod prijave na posao.

Također, velik naglasak stavljen je na premošćivanje jaza između formalnog i neformalnog obrazovanja, bilo kroz promicanje korištenja neformalnih metoda u obrazovnim ustanovama ili osiguravanjem priznavanja neformalnog obrazovanja. *International Youth Non Governmental Organizations* (IYNGO) predlažu sljedeće mjere u svrhu navedenog premošćivanja jaza:

- **Poticanje suradnje između obrazovnog sektora i tržišta rada** na temu prelaska iz obrazovanja u svijet rada.
- **Promicanje usmjeravanja i osposobljavanja u svim sektorima obrazovanja** kroz suradnju s tržištem rada, uključujući podršku EU i javnih institucija.
- **Razvoj mehanizama potpore EU za integraciju formalnog i neformalnog obrazovanja.**
- **Uspostavljanje dijaloga s državama članicama** u svrhu dogovora o zajedničkom okviru priznavanja neformalnih vještina i kompetencija.

KVALITETAN RAD S MLADIMA

Zaključno, mladi smatraju da je rad s mladima (youth work) kompleksna usluga čiji prioriteti su od posebnog značaja za mlade. Rezultati ankete 7. ciklusa Dijaloga ukazuju kako je EU na dobrom putu definiranja kompetencija radnika s mladima, a koje su istaknute i u European Training Strategy. Zanimljivo je da neke podskupine mladih kao važno područje rada s mladima ističu neformalne oblike obrazovanja, dok drugi stavljaju naglasak na aspekte rada s mladima u okviru podrške aktivnom sudjelovanju mladih u društvu. Na primjer, mladi bez formalnog obrazovanja i oni s manje mogućnosti češće ističu kreiranje mogućnosti za obrazovanje i usavršavanje kao najvažniji prioritet rada s mladima, dok mladi koji rade puno radno vrijeme stavljaju naglasak na aktivno sudjelovanje mladih. Uz to, prepoznate su varijacije u odgovorima vezane uz dobne kategorije ispitanih mladih. Kroz Dijalog EU-a s mladima identificirane su ključne kompetencije potrebne za rad s mladima:

- **Kompetencije temeljene na vrijednostima** – otvorenost, tolerantnost, solidarnost i uvažavanje različitosti.
- **Kompetencije koje se odnose na podršku sudjelovanju mladih** – komunikacijske vještine za aktivnije sudjelovanje, podršku i uključivanje u zagovaračke aktivnosti te procese donošenja odluka, kao i uključivanja mladih u kreiranje i implementaciju projekata i aktivnosti.
- **Kompetencije za podršku socijalnom uključivanju i suzbijanju diskriminacije** – osviještenost o kulturnim različitostima, vještine promicanja suradnje između različitih skupina mladih te poznavanje područja pružanja usluga u svrhu upućivanja mladih na adekvatne stručnjake.
- **Kompetencije vezane uz metode neformalnog obrazovanja** – metode grupnog rada, kreiranje programa neformalnog obrazovanja i koordinacija volontera.
- **Kompetencije vezane uz upravljanje prostorima za mlade** – mogućnost upravljanja prostorom u kojem se mladi osjećaju sigurnima i gdje se prema njima postupa dostojanstveno i s poštovanjem, a koji je istovremeno ugodan za učenje.
- **Kompetencije mentoriranja, informiranja, educiranja i usmjeravanja** – postojanje širokog raspona znanja o temama koje mladi prepoznaju kao relevantne te sposobnost mentoriranja mladih u svrhu stjecanja vještine samostalnog donošenja odluka.
- **Kompetencije vezane uz upotrebu digitalnih alata** - uključujući razumijevanje online načina rada, upotrebu društvenih mreža, korištenje digitalnih alata radi provođenja rada s mladima, razumijevanje rizika digitalizacije
- **Kompetencije vezane uz kritičko razmišljanje, samosvijest i fleksibilnost**
- **Kompetencije vezane uz komunikaciju i izgradnju odnosa** - mogućnost motiviranja i izgradnje odnosa s mladim ljudima

Postoji snažna želja mladih za povećanjem pristupa kvalitetnom radu s mladima, a isto se može postići:

- **Povećanjem dostupnosti rada s mladima kroz škole.**
- **Promicanjem centara za mlade i prostora za mlade kao mjesta pristupa radu s mladima.**
- **Poboljšanjem vidljivosti rada s mladima** – primjer europskih i/ili nacionalnih kampanja za oglašavanje.
- **Kreiranjem mjera za poboljšanje kvalitete rada s mladima** kao što je razvoj standarda kvalitete i digitalnih profesionalnih standarda, promicanje prepoznavanja i istraživanja u području mladih.

MOGUĆNOSTI ZA MLADE U RURALNIM PODRUČJIMA

Prema rezultatima ankete, mladi vide značajan prostor za poboljšanje u provedbi većine podciljeva unutar 6. cilja za mlade: „Poticaj mladima iz ruralnih sredina“. Postoji samo jedan aspekt u kojem vlada konsenzus oko uspješne implementacije zadanog podcilja, a to je „zaštita i očuvanje ruralne tradicije“.

U svim ostalim aspektima, manje od 50% mladih vjeruje kako se oni ostvaruju u ruralnim područjima diljem EU-a, dok većina mladih izražava osjetno nepovjerenje prema prethodno navedenim činjenicama. To ukazuje na prilično nepovoljne uvjete života u ruralnim područjima, budući da se najkritičniji aspekti kvalitete života mladih odnose na pristup javnim uslugama, prijevozu, infrastrukturi i zapošljavanju. Aspekti ruralnih područja za koje mladi vjeruju da se najviše ostvaruju, odnose se na očuvanje ruralne tradicije, pristup stambenom zbrinjavanju te pristup obrazovanju. Uočene su razlike među različitim podskupinama mladih koje se odnose na rod i razinu obrazovanja, gdje mladi sa stečenim tercijskim obrazovanjem pokazuju veće neslaganje u odnosu na svoje vršnjake, i to u svim navedenim aspektima kvalitete života u ruralnim područjima, s posebno kritičnim stavovima u području javnog prijevoza i zapošljavanja. Izvješća nacionalnih radnih skupina ukazuju na činjenicu kako se mladi s invaliditetom i kroničnim bolestima koji žive u ruralnim područjima suočavaju s višestrukom ugroženošću. Rezultati online upitnika potvrđuju kvalitetno obrazovanje, razvijenu infrastrukturu i promet te kvalitetno zapošljavanje kao prioritetne aspekte kvalitete života u ruralnim područjima, no i ostala istraživana područja prepoznata su kao važna.

Izvješća nacionalnih radnih skupina, kao i rezultati održanih fokus grupa na temu unapređenja ruralnih područja, ukazuju na nedostatak infrastrukture i mogućnosti unutar ruralnih područja te ističu potrebu za značajnim razvojem spomenutih područja. Loša kvaliteta i dostupnost javnog prijevoza predstavlja ključni dio infrastrukturnih izazova s kojima se suočavaju mladi u ruralnim područjima. Pitanje potrebe za poboljšanjem kvalitete javnog prijevoza pojavljivalo se u gotovo svim izvješćima nacionalnih radnih skupina. Utvrđeno je kako nedostatak kvalitetnog javnog prijevoza u ruralnim područjima mladima otežava mobilnost iz ruralnih u gradska područja kako bi pristupili zaposlenju, obrazovanju, organizacijama mladih, aktivnostima za provođenje slobodnog vremena, trgovačkim objektima i medicinskim ustanovama koje su dostupne isključivo unutar gradskih područja.

Dijalogom EU-a s mladima utvrđena je potreba za:

- **Poboljšanjem povezanosti autobusnih i željezničkih linija između ruralnih i urbanih područja.**
- **Promicanjem biciklizma.**
- **Razvojem javnog prijevoza s naglaskom na omogućavanje boljeg pristupa obrazovnim mogućnostima.**
- **Mjerama za unapređenje korištenja osobnih vozila.**

Vezano uz zapošljavanje, dijelu mladih koji žive u ruralnim područjima veće mogućnosti javnog prijevoza preduvjet su za bolji pristup zapošljavanju, dok drugi dio mladih želi raditi unutar ruralnih područja u kojima žive te žele da im mjesto rada bude bliže mjestu prebivališta. Mišljenje je mladih da je otežan pristup kvalitetnim poslovima jedan od razloga zbog kojeg mladi napuštaju ruralna područja. Mladi također ističu kako postoji potreba za promicanjem i istraživanjem novih oblika ruralnog rada, kao što su poljoprivredni turizam i ekoturizam, s naglaskom na daljnje poticanje razvoja poljoprivrede i uzgoja. Neke od predloženih mjera su:

- **Privlačenje poduzetništva u ruralna područja.**
- **Pružanje poticaja i podrške mladima iz ruralnih područja kako bi u njima ostali i nakon završetka studija.**
- **Poboljšanje informiranja mladih i stručno osposobljavanje u ruralnim područjima.**

Razmatrajući kako unaprijediti sudjelovanje mladih u ruralnim područjima, mnogi dani prijedlozi odražavali su glavne ideje o participaciji mladih, poput razvoja vijeća/savjeta mladih ili podrške organizacijama mladih s fokusom na ruralna područja. Međutim, prijedlozi su dodatno uključivali veću odgovornost lokalnih ruralnih uprava i službenih (političkih ili administrativnih) osoba u provođenju politika za mlade. Općeniti stav mladih koji žive u ruralnim područjima je da postoji snažna potreba za stvaranjem raznovrsnih mogućnosti za mlade u ruralnim područjima. Potrebno je staviti veći naglasak na stvaranje struktura i prilika za mlade u ruralnim područjima umjesto poboljšanja povezanosti javnog prijevoza s urbanim područjima. Također je istaknuto kako su centri i organizacije mladih i za mlade važni pružatelji usluga u ruralnom području. Priroda ovih prostora već je ranije spomenuta u kontekstu poglavlja Rada s mladima ovog Sažetka. Međutim, u kontekstu ruralnih područja stavljen je poseban naglasak na pružanje takve vrste usluge za mlade koji žive u ruralnim područjima, budući da su iste važan dio omogućavanja pristupa konstruktivnom provođenju slobodnog vremena. Naglašen je potencijal za među-ruralne ili ruralno-urbane programe mobilnosti, kao i važnost jačanja organizacija mladih i za mlade te dionika civilnog društva u ruralnim područjima. Neke nacionalne radne skupine naglašavaju potrebu za povećanjem broja radnika s mladima u ruralnim područjima, iako je to nešto manje zastupljeno u odnosu na ostale mjere. Neki od ponuđenih prijedloga tiču se i mobilnog pružanja usluga za mlade te digitalnog rada s mladima.